ALBINA

Revistă săptămînală a Așezămintelor culturale

Nr. 960

Anul 69 — Seria II
Joi
19 mai 1966
8 pagini — 25 bani

Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

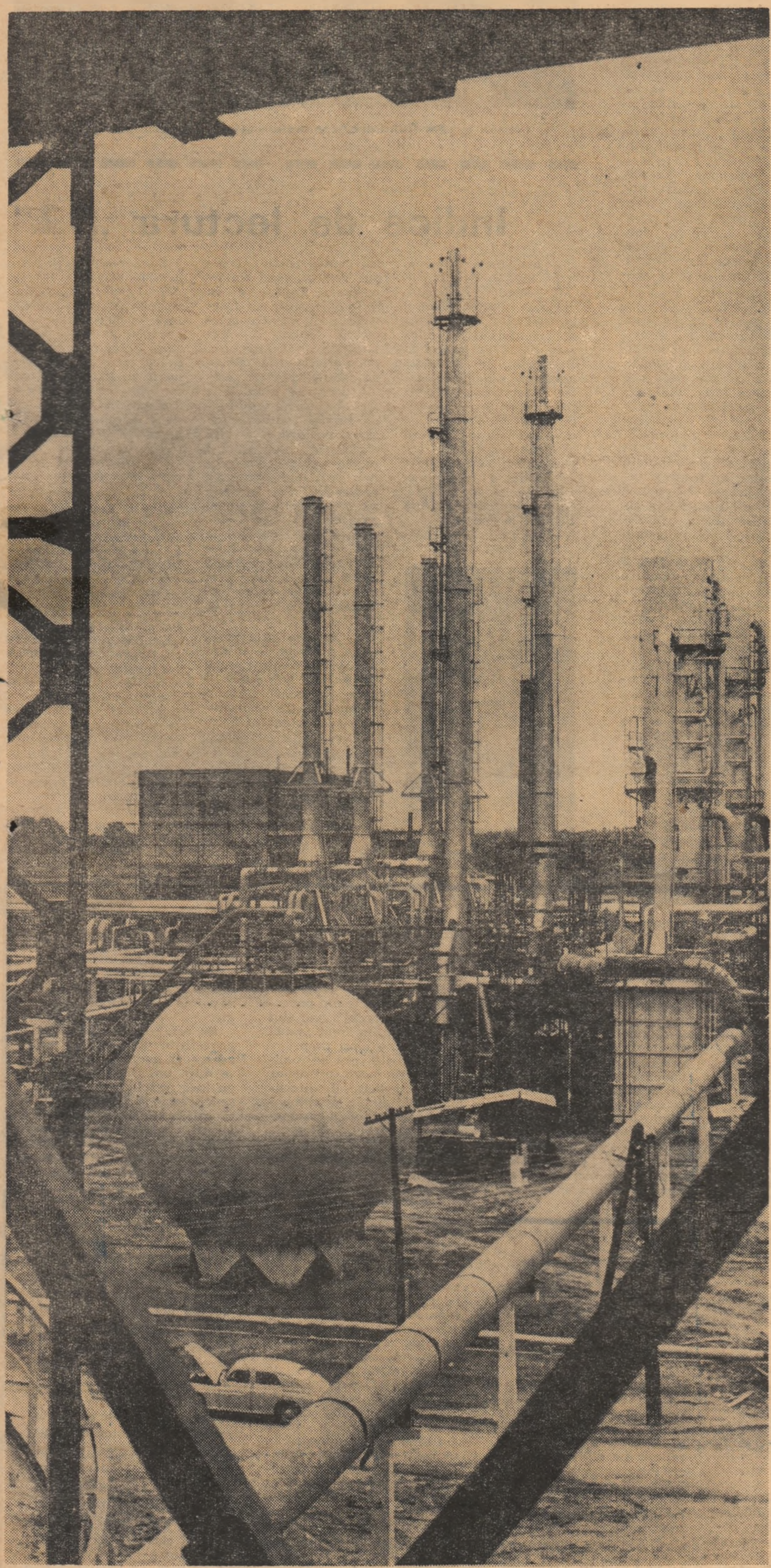

Combinatul chimic Craiova (vedere parțială)

Foto: P. COZIA

Carnet de scriitor

OAMENI DE AZI

Am vizitat, de curînd, comuna Tomulești care a cîștigat premiul întîi pe regiune în 1965, pentru munca de înfrumusețare și bună gospodărire a satelor. Mi-au plăcut ulițele transformate în adevărate alei de trandafiri, casele noi, înconjurate de grădini, care devin, cu fiecare an, tot mai multe. Dar cel mai mult m-a impresionat entuziasmul oamenilor de aici, care muncesc să-și ducă satul și cooperativa agricolă la înflorire continuă. Pe Niculaie Neprea îl cunosc de vreo douăzeci de ani. Cinstit și harnic a fost întotdeauna. Pînă prin 1960, însă, fiind legat de fîșia îngustă, de pămînt, era un om închis și ursuz, veșnic nemulțumit și neîncrezător în ziua de mîine. Îmi aduc aminte că în anii 1958—1960 am discutat cu el de multe ori. Nu voia să intre în cooperativa agricolă și, în afară de gospodăria lui micuță cu duvarul vechi și casa într-o rînă, nu voia să știe de nimic. Nu greșesc dacă spun că, în curtea vecinului nu se uita decît cu invidie. În 1961, cînd a luat ființă cooperativa agricolă, Niculaie Neprea nu s-a numărat printre cei care i-au lămurit pe oameni, ci dimpotrivă, a fost nevoie de multă stăruință din partea altora ca să poată fi lămurit.

La începutul acestei luni am vizitat din nou Tomulești. Am vorbit iarăși cu Niculaie Neprea. Mărturisesc că nu l-am recunoscut. Avînd fire deschisă, de parcă toată lumea-i a lui, vorbește cu mare patos despre munca lor pentru înfrumusețarea satului. Mîndria lui de a fi cei dintîi în regiune și mai ales hotărîrea de a se situa și în anul acesta în frunte, sînt însușiri pe care nu i le bănuisem vreodată.

— Tomulștenii, zicea el cu încredere, sînt oameni unul și unul ! Doar să le spui și gata, ies toți la muncă patriotică.

Niculaie Neprea, care altădată nu se gîndea decît la coșmelia lui, astăzi îi îndeamnă pe consătenii săi atît cu vorba cît și cu fapta, să pună umărul pentru înfrumusețarea comunei. În fața multora el constituie un exemplu aflîndu-se în fruntea multor acțiuni obștești.

Acum cîteva zile, am fost și în satul Văcărească, din raionul Mizil. Ziua și noaptea oamenii au muncit cu entuziasm pentru construirea unui dig de irigație, în lungime de 1 400 metri. N-au avut odihnă pînă cînd n-au stîrpit rățișoara care năpădise porumbul de curînd răsărit. Au dat zor să termine prășitul și răritul sfeclei de zahăr. Și au găsit vreme să se ocupe și de înfrumusețarea satului.

„Înainte vreme, aveam zece pogoane și trăiam ca vai de lume ; strîngeam ban lîngă ban, ca să mai cumpăr ceva pămînt, și dormeam pe rogojină, îmi spunea, deunăzi Ion T. Neacșu. Azi trăiesc altfel. Mi-am renovat casa, mi-am făcut sobe de teracotă și am mobilă nouă, studio — ca la oraș. Înainte de a intra în cooperativă, zicea el, n-am crezut că voi ajunge vreodată să trăiesc așa".

Exemple asemănătoare găsești în toate satele. Oameni care nu-și vedeau decît interesele lor personale, pun tot sufletul, se străduiesc din toate puterile, pentru ca satul, cooperativa lor să propășească mereu. Miile de școli, cămine culturale, magazine universale ridicate în ultimii ani, tot felul de clădiri presărate pe întinsul patriei, bogăția nemăsurată a cooperativelor agricole sînt rezultate ale efortului colectiv.

Uimitoare transformări s-au petrecut în viața oamenilor muncii de la sate. Trăind în condiții noi, bucurîndu-se de binefacerile culturii, transmisă pe numeroase căi : cămine culturale, biblioteci, ziare, reviste, radio și televiziune, oamenii au căpătat o conștiință nouă, socialistă. Zi de zi, țăranii cooperatori își dau seama în măsură tot mai mare că de la „al nostru" vine „al meu", că luptînd pentru dezvoltarea și înfrumusețarea bunului obștesc, își făuresc propria fericire.

Și dacă ici, colo, mai există cîte un trîndav, el nu mai poate să pună pe alții să mute pietroiul ca în povestea cu moș Ion Roată. „Muncim pentru noi", spun oamenii. Și tot ce facem „este în interesul nostru, al tuturor".

Și toată recunoștința lor e îndreptată către Partidul Comunist Român care le luminează drumul, ajutîndu-i să muncească mai ușor și mai bine, să trăiască o viață omenească, să folosească din plin tot ceea ce tehnica secolului douăzeci a pus la îndemîna omenirii.

Șerban NEDELCU

ROLUL CULTURALIZATOR AL BIBLIOTECII

În procesul complex de ridicare și culturalizare a maselor, acționează numeroase instituții de cultură și artă a căror menire este să formeze și să dezvolte o concepție științifică despre lume și viață, să asigure educarea comunistă a oamenilor muncii, să apropie maselor cuceririle științei, să le înlesnească accesul la valorile culturii și artei.

Un loc important îl ocupă aci bibliotecile publice. În 3 200 comune din circa 4 200 cît există în țară s-au organizat biblioteci cu activitate permanentă, deservite de bibliotecari de profesie. În restul așezărilor rurale funcționează biblioteci sătești. Colecțiile bibliotecilor de la sate totalizează 21 milioane de volume. În sfera de acțiune a bibliotecilor publice intră mase largi ale populației. Din statistici reiese că la bibliotecile publice s-au înscris peste 6 milioane cititori, ceea ce reprezintă două cincimi din populație începînd de la vîrsta de 8 ani. Și aceasta în condițiile în care specificul muncii bibliotecilor rămîne individual, de la om la om. El este impus, de altfel, de natura mijloacelor bibliotecii, de materia ei primă, cartea. Iată de ce fiecare bibliotecar trebuie să se preocupe de îndrumarea individuală a cititorilor, de sporirea numărului lor, de circulația colecțiilor de publicații, de calitatea informării bibliografice, care trebuie făcute în primul rînd în raport cu cerințele individuale. Acțiunile cu grupurile, așa-numitele manifestări de masă, trebuie concepute ca mijloace auxiliare de propagandă a cărții, a lecturii, și nu ca noțiuni destinate să caracterizeze activitatea bibliotecii și a bibliotecarului. Trebuie ca bibliotecile să organizeze în continuare, fie singure, fie în colaborare cu alte instituții sau organizații, acțiuni cît mai variate și mai antrenante de la cele specifice — expoziții de publicații, informări bibliografice (recenzii, prezentări de cărți), seri literare sau discuții despre cărți pînă la conferințe, audiții muzicale, concursuri.

Tot din caracterul și natura activității bibliotecii decurge și necesitatea colaborării ei cu toate celelalte instituții cultural-educative, și nu numai cu acestea ci cu toate acele foruri care urmăresc culturalizarea sau educarea cetățenilor. În practica multor biblioteci s-au statornicit relații rodnice de colaborare cu căminele culturale, cu organizatorii cursurilor de masă, de învățămînt profesional și tehnic, cu organizațiile de tineret și femei. Se mai întîmplă uneori ca această colaborare să fie sporadică și nu permanentă cum s-ar cuveni. Între bibliotecă și cămin cultural, care de cele mai multe ori se găsesc sub același acoperiș, trebuie să existe forme de conlucrare eficiente, fiecare păstrînd însă specificul acțiunii. Bibliotecile trebuie să constituie baza de documentare a întregii activități a căminelor culturale. La rîndul lor, căminele culturale trebuie să atragă bibliotecile într-o colaborare activă pentru realizarea unor acțiuni inițiate.

O bună experiență au cîștigat bibliotecile publice și prin colaborarea cu organizațiile de tineret și femei. Totuși, în această direcție bibliotecile mai au destule posibilități nefolosite încă. De asemenea, se impune o colaborare mai strînsă între biblioteci și film. În ceea ce privește relațiile dintre cinematograf și bibliotecă, socotim că este timpul să se renunțe la acea practică învechită de a se citi recenzii și prezentări de cărți înainte de începerea filmului. Ea poate fi înlocuită cu forme proprii de popularizare a cărții și a bibliotecii la cinematograf, ca diapozitivele, diafilmele, tipărirea de programe în comun pentru filme după opere literare, în care să fie prezentate atît filmul cît și cartea, confruntări și dezbateri între spectator și cititor pe tema cartea-film, în cazul aceloraşi ecranizări.

Eficiența bibliotecii publice în culturalizarea maselor, dovedită în atîtea împrejurări, faptul că biblioteca îi învață pe oameni, prin intermediul cărților să muncească mai bine, să participe activ la îndeplinirea sarcinilor de producție și de interes obștesc, pune în fața lucrătorilor din aceste instituții sarcina să-și intensifice activitatea, pentru a aduce o contribuție mai mare la popularizarea și răspîndirea cărților în rîndul maselor.

Atanase LUPU
șeful Serv. metodic din Biblioteca centrală de stat

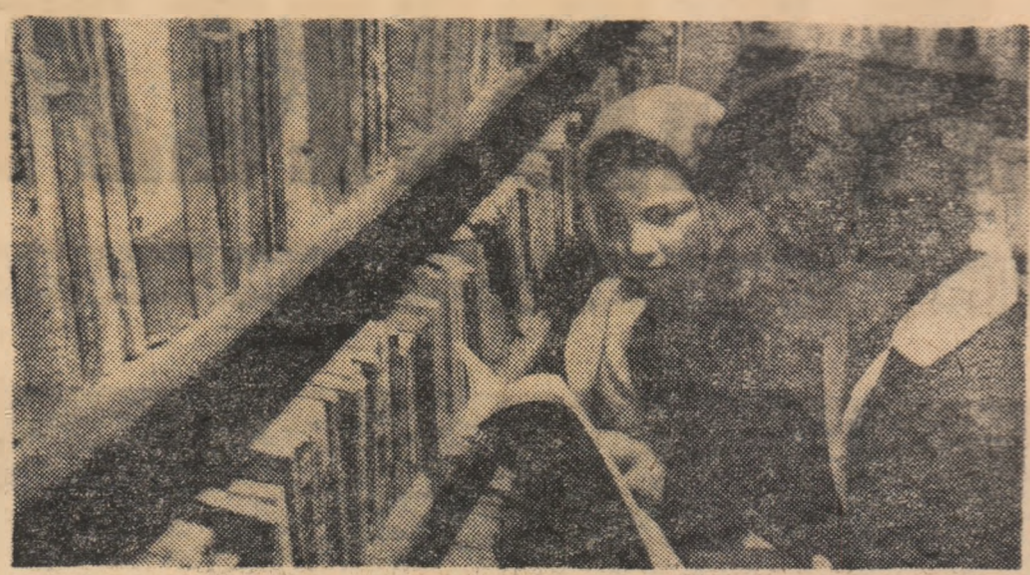

Consult la raft. (Biblioteca căminului cultural din comuna Apahida-Cluj)

Indice de lectură „12"

Popa Anca Rodica, bibliotecară în Bicazul Ardelean, raionul Piatra Neamț, participantă la sesiunea de comunicări și referate ținută de curînd la București, a răspuns solicitării redacției noastre, informîndu-ne asupra activității bibliotecii locale.

— Indicele de lectură simbolizează și pasiunea oamenilor pentru carte și strădania bibliotecarilor de a o cultiva. Cum stau lucrurile la Bicazul Ardelean?

— În ultimii ani gustul pentru carte a crescut într-un mod îmbucurător. Faptul e în strînsă legătură cu creșterea calitativă a activității bibliotecii. Mai mult de jumătate din populația adultă citește sistematic. A fost posibil deoarece unul dintre obiectivele bibliotecii rămîne permanentizarea cititorilor. O altă explicație este că s-a răspuns prin carte intereselor imediate ale oamenilor. Fiindcă știu că o să cereți și un exemplu îl dau aici. Foarte mulți oameni la noi cresc oi (comuna e în zona de munte). S-au popularizat prin carte metodele de ameliorare a raselor de oi.

— Aceasta ilustrează — să spunem, — ajutorul imediat pe care îl dă cartea (de specialitate în cazul amintit) producției. Ce se întîmplă însă cu cartea beletristică?

— Se întîmplă un fenomen interesant. Oameni care au început cu „Capra cu trei iezi" (Mariana Rusei, Mihai Lamoră și alții) cer acum „Tragedia americană".

Sondarea preferințelor pentru lectură o fac ținînd cont de vîrstă, profesie, locul de muncă. Iată încă o cale de a apropia pe oameni de carte. După cum se vede, ea dă rezultate din moment ce 150 de săteni au biblioteci personale, din moment ce s-au citit în primul trimestru al anului 10.000 de cărți, adică jumătate din cîte proiectasem să se citească într-un an.

— O ultimă întrebare: ați fost delegată la sesiunea de comunicări și referate a Asociației bibliotecarilor din Republica Socialistă România. Cu ce experiență vă întoarceți?

— Cu o experiență bună. Am reținut metodele din propaganda ateist-științifică desfășurată prin carte. Pot să spun că la noi mai sînt multe de făcut pentru explicarea cu argumente științifice, convingătoare, a fenomenelor naturii: eclipse, fulger, trăsnet etc. Sesiunea mi-a clarificat o seamă de aspecte ale răspîndirii cărții.

Aștept să ajung acasă, să le pun în practică.

Ion PAS: „POVESTIRI VECHI ȘI NOI"

Acum vreo șase luni, cînd Ion Pas a împlinit șaptezeci de ani, am contribuit cu cîteva pagini la bilanțul fecundei și multilateralei sale activități literaro-culturale, întocmit de critica noastră literară, bilanț pe ale cărei substanțiale rezultate se întemeiază admirația și dragostea pe care le poartă scriitorului mii de cititori din patria noastră, reprezentînd vreo trei generații. Cu acea ocazie, am reamintit, cu oarecare insistență, de creația sa în domeniul literaturii pentru copii, a cărei importanță, la un bilanț general, putea fi pusă oarecum în umbră, în umbra masivei creații de romancier, nuvelist și memorialist. Am subliniat atunci că Ion Pas a înfipt aci un plug rodnic și generos, cu care a tăiat o brazdă solitară dar adîncă, adevărată linie de plecare și de sprijin pentru muncile și înfloririle de mai tîrziu, ale epocii noastre.

Scriitorul ne dovedește că nu a abandonat vechile sale preocupări, că nu lasă să se usuce, în conștiința sa, acea zonă de credință și de vibrație față de copilărie. *Povestiri vechi și noi*, recent apărute, ne arată că scriitorul nu a pierdut nimic din plăcerea și din capacitatea de a povesti copiilor, copiilor foarte mici, în limba lor, în spiritul lor, și la orizontul lor.

Că unele din povestirile cuprinse în acest volum sînt, poate, mai vechi în timp, și altele mai noi, din punctul de vedere al elaborării și al cronologiei, nu aceasta l-a făcut pe autor să le califice, în titlu, drept „vechi" sau „noi". Ci o altă idee, deosebit de originală, care l-a îndemnat să reia firul și conținutul unor celebre opere din patrimoniul literaturii pentru copii, să-l prelungească și să-l îmbogățească cu noi întîmplări, adăugînd intenției și formei lor educative încă o consonanță, mai direct legată de zilele noastre. Astfel, faimoasa fabulă a lui Lafontaine cu greerele și cu furnica, pe care nădăjduiesc că o mai învață, pe de rost în original sau în traducere, toți copiii din țara noastră, primește o continuare și o concluzie neașteptată: furnica se căiește de brutalitatea cu care a închis ușa în nasul bietului și imprudentului pierde-vară cîntăreț și, chemîndu-l înapoi, îl adăpostește și hrănește în mușuroiul său cald și îmbelșugat, cerîndu-i ca, în schimb, să devină dascăl de alfabet, poezie și cîntec al progeniturii furnicești. Lecției tăioase a fabulei, care sancționează nechibzuința și lenevia, i se adaugă o lecție a milei și a generozității, morala întîmplării, cu țelul ei educativ, devenind bivalentă. Povestea intitulată *Draga noastră păsărică* este călătoria visată a unei fetițe transformate în pasăre, al cărei itinerar leagă pe Pavel Bajov, povestitorul sovietic, cu Ion Creangă și eroi — oameni sau animale — ai poveștilor sale populare, și cu însuși Swifh, reluat în Guliver și în aventurile acestuia printre uriași.

Note de lectură

Și așa mai departe..., iată cum o parte din povestiri sînt „vechi" sau sînt „noi", fiind, în fond „vechi și noi", în același timp.

Povestirile care se realizează prin acest procedeu sînt, în general, de dimensiuni mai ample, de dimensiuni care ar putea caracteriza, să zicem, categoria nuvelelor. Există și o bogată categorie a povestirei-schiță, a unei istorioare foarte scurte, circumscrisă în jurul unei singure întîmplări, a cărei simplitate nici nu cere mai mult: un copil trage motanul de mustăți, e zgîriat, se alege cu o papară părintească; același (căci este vorba de povestiri la persoana întîia) e animat de sete de răzbunare într-o luptă cu bulgări de zăpadă, dar iese din ea învins, și pe deasupra certat de părinți; un cîine de vînătoare, îmbătrînit, este abandonat de stăpîn, căruia totuși îi salvează viața într-o gravă întîmplare vînătorească; un copil se supără pe oglinda care îi repetă schimonoselile amuzante; un băiat și o fetiță de vîrstă preșcolară sînt capabili să o suplinească pe educatoarea de la grădiniță, antrenînd copiii la disciplină, cumințenie și lucru; o fetiță visează că toate obiectele (de la cele casnice la cele școlare) cărora nu le acordă atenția cuvenită, ca o consecință a zburdălniciei și a lăsării pe tînjeală, se animează și o mustră cu bunăvoință și umor; etc., etc.

De aci, se vede bine că povestirile lui Ion Pas se adresează unor lectori foarte mici, unor lectori care au încă nevoie, poate, să li se citească. E de remarcat că scriitorul își adaptează stilul la această putere de înțelegere, cu o naturalețe execelentă: fraza e cît se poate de simplă, povestirea decurge, de altfel, mai mult în propoziții, cuvintele sînt alese cu îngrijire, pentru dubla calitate de a fi dintre cele mai accesibile și în același timp dintre cele mai pure, mai frumoase. Adeseori, el împănează textul cu versuri, cu mici poezii, cîntece, obișnuindu-l pe copil cu un nou ritm al narațiunii, cu un nou chip al imaginii, cu o nouă sursă de sugestii.

În această carte se simte mîna unui meșter al literaturii pentru copii și, mai ales, sufletul unui om care cunoaște și înțelege făptura omenească la primele ei puteri, elanuri și curiozități și care știe ce trebuie să i se dea.

Radu POPESCU

INTERVIUL NOSTRU:

Ce întreprindeţi pentru dezvoltarea şeptelului?

Regiunea Suceava are o veche tradiţie în creşterea animalelor. Mai ales în raioanele submontane Fălticeni, Rădăuţi, Gura Humorului, Cîmpulung Moldovenesc şi Vatra Dornei, păşunile şi fîneţele naturale ocupă suprafeţe însemnate. Această regiune, care numără în prezent 102 370 capete de taurine, a furnizat multor unităţi agricole din restul ţării material cu o înaltă valoare zootehnică din rasele Bălţată românească şi Pinzgau.

Pentru dezvoltarea continuă a zootehniei, se depun acum eforturi susţinute şi în regiunea Suceava. În legătură cu măsurile luate pentru creşterea numărului de animale şi a productivităţii lor, am avut o convorbire cu preşedintele Uniunii regionale a cooperativelor agricole de producţie Suceava tovarăşul CONSTANTIN MOROŞANU

— Un important obiectiv, subliniat la Congresul cooperativelor agricole de producţie, este realizarea raportului de 50 vaci la 100 bovine. În această privinţă, un rol însemnat revine uniunilor raionale ale cooperativelor agricole. Ce acţiuni au fost sau vor fi întreprinse pentru sprijinirea cooperativelor agricole în realizarea obiectivului propus?

— Sînt multe lucruri de spus la acest capitol. În regiunea noastră există, la ora actuală, 41 486 capete de vaci cu lapte, ceea ce reprezintă 40,5 la sută din totalul taurinelor. Este un procentaj pe care vrem să-l îmbunătăţim cît mai repede.

O măsură pe care aş aminti-o în acest sens este organizarea loturilor de prăsilă în toate cooperativele agricole. S-a stabilit ca pînă la 30 septembrie a.c., să fie date la montă şi diagnosticate gestante 11 mii de juninci. S-au luat măsuri pentru intensificarea schimbului de animale cu Întreprinderea regională de industrializare a cărnii, în aşa fel încît să fie evitată sacrificarea animalelor bune de reproducţie, ele urmînd a fi înlocuite şi trimise la turma de bază. În sfîrşit, uniunile raionale ale cooperativelor agricole de producţie, se vor îngriji ca fondurile provenite din credite pentru cumpărări de animale, ca şi din despăgubirile A.D.A.S. pentru unele accidente, să fie folosite cît mai judicios de către toate unităţile, fără a li se schimba destinaţia, aşa cum din păcate se mai întîmpla uneori.

În ce priveşte asigurarea raselor de vaci care să corespundă condiţiilor de climă ale raioanelor regiunii noastre, vă pot spune că Sura de stepă, rasă slab productivă, dominantă pînă mai ieri în raioanele de şes, a fost înlocuită în absolut toate cooperativele agricole cu rasele Bălţată românească şi Pinzgau.

— Sporirea şeptelului presupune şi asigurarea unei baze furajere corespunzătoare şi, în primul rînd, îmbunătăţirea păşunilor şi fîneţelor. Ce s-a făcut în această privinţă?

— Mărirea producţiei de masă verde o vom asigura prin lucrări de întreţinere şi îmbunătăţire a păşunilor şi fîneţelor naturale. Cooperativele agricole din regiune au prevăzut pentru aceste lucrări un număr de 169 437 zile-muncă cu o valoare de peste 3 milioane lei. O sumă asemănătoare a fost alocată din bugetele sfaturilor populare pentru ameliorarea păşunilor şi fîneţelor din zona montană.

Pentru asigurarea masei verzi în cooperativele agricole, s-a extins metoda conveierului verde, fiind prinsă în plan pentru consum, pe acest an, suprafaţa de 19 840 ha. Cultura trifolienelor, extinsă şi ea, ocupă 28 000 ha. Un rol tot mai mare în asigurarea belşugului de furaje îl joacă irigaţiile. Începînd din această primăvară, avem la irigat 1 500 ha cu lucernă.

— După cum se ştie, mai există în cooperativele agricole importante rezerve încă nefolosite de furaje, de exemplu cocenii şi ciocălăii. O ultimă întrebare: ce se va întreprinde pentru valorificarea acestor rezerve în mod ştiinţific?

— Metoda îngrăşării taurinelor pe bază de grosiere, borhot, melasă şi uree, cîştigă şi în regiunea Suceava tot mai mult teren. Produsele secundare (coceni, ciocălăi şi paie) îşi găsesc o valorificare superioară în cooperative agricole ca cele din Vereşti, Bucecea şi Dumbrăveni, din raionul Botoşani, Trestiana, Hinţeşti şi Vîrfu Cîmpului, din raionul Dorohoi, Bosanci, Pătrăuţi şi Salcia, oraş Suceava, Vlăsineşti-Săveni şi altele. Nu putem spune însă că s-au obţinut peste tot rezultate din cele mai bune. Pentru viitorul apropiat, ne-am propus să dezvoltăm îngrăşarea taurinelor pe lîngă fabricile de zahăr, spirt şi amidon.

Cu privire la valorificarea raţională a furajelor grosiere, avem şi o doleanţă. Ca să obţinem un randament superior, ne-ar trebui un număr mai mare de maşini pentru prepararea şi tocarea grosierelor. Totodată, e necesar ca morilor cu ciocănele să li se mărească capacitatea de producţie. Adresăm în acest scop, prin paginile revistei „Albina", rugămintea ca institutul de cercetări pentru mecanizarea agriculturii şi unităţile industriale respective să studieze posibilitatea livrării către cooperativele agricole a unui număr sporit de asemenea maşini.

În încheierea convorbirii noastre, tovarăşul Constantin Moroşanu, preşedintele U.R.C.A.P. Suceava, ne-a prezentat cîteva date privind producţia de lapte pe cap de vacă furajată în unităţi fruntaşe: 2 820 litri la cooperativa agricolă din Pătrăuţi şi 2 415 litri la cea din Salcia. Asemenea producţii arată la ce rezultate se poate ajunge printr-o bună îngrijire şi furajare a animalelor. Iar în regiunea Suceava există condiţii ca toate unităţile să ajungă la nivelul celor fruntaşe.

FILOANE DE AUR

Vasta cîmpie a Bărăganului care, pe vremea dropiilor, i-a fost muză lui Odobescu inspirîndu-i „Falsul tratat de vînătoare" şi care a devenit mai apoi grînar al ţării, începe să se afirme astăzi şi ca teren pentru creşterea animalelor. Este tocmai subiectul discuţiei noastre cu inginerul agronom Ion Berceanu, preşedintele cooperativei agricole de producţie „Recolta", din comuna Dragalina, raionul Călăraşi.

— Sînteţi agronom şi totuşi se spune că vă petreceţi cel puţin jumătate din timpul de muncă la sectorul zootehnic. Cum se explică?

— Am să vă arăt cele cîteva filoane de aur pe care le-am descoperit în zootehnie şi care mă atrag zilnic, nu numai pe mine, dar şi pe alţii. Mă veţi înţelege mai bine.

Mergem la faţa locului. Primul filon, furajele grosiere. Munţi de furaje grosiere, cum am zice printr-o metaforă obosită de prea multă folosinţă, dar adevărată pentru Dragalina. Producţiile medii la hectar realizate anul trecut au depăşit trei tone atît la grîu cît şi la porumb boabe. Aceste culturi au ocupat o suprafaţă de peste două mii trei sute de hectare. A rezultat o cantitate apreciabilă de paie, coceni şi ciocălăi.

— Furajele grosiere, spune inginerul, au o mare calitate: se pot înnobila. Cunoaşteţi desigur operaţia. Cu melasă şi uree, se face un amestec de aur, ca să mă întorc la limbajul figurativ de adineauri. Un kilogram de uree asigură un echivalent proteic egal cu 1,710 grame care, la rîndul său, este egal cu acela produs de 8,5 kg de mazăre uruită sau 14 kg de fîn bun de lucernă. Melasa, la rîndul ei, conţine o bogată sursă energetică.

— Şi rezultatele?

— Tineretul taurin pus la îngrăşat şi vacile reformate cîştigă în greutate cîte 900 de grame pe zi. Aplicăm această metodă din decembrie trecut şi ne pare rău că n-am început mai de mult.

Ne-am oprit pe un şantier unde prinde contururi ceea ce inginerul numeşte „uzina de înnobilare".

— Construim aici o bucătărie modernă de preparare a furajelor combinate. Neavînd păşuni şi fîneţe naturale, trebuie să-i aducem animalului păşunea la iesle. Sau, în orice caz, o hrană pe care s-o consume cu aceeaşi plăcere. O vom face cu maşini de tocat nutreţuri, de preparat făinuri din grosiere şi cu bazine de melasat.

Alt popas, la capătul grajdurilor. De aici se resfiră pe sub pămînt conducta de irigaţii. Data inaugurării ei: aprilie a.c. Gurile de alimentare sînt amplasate pe o lungime de doi kilometri. Prin ele gîlgîie apă clară, rece pompată de la optzeci de metri adîncime. Primind jetul gonit din străfunduri, furtunurile se umflă, se mişcă cu zvîrcoliri sinuoase. Oamenii ascultă cîntecul apei, îşi umplu palmele cu ea, se bucură. Au sau nu au treabă, îşi fac drum încoace să vadă evantaiele fluide.

— Apa îndestulează deocamdată douăzeci hectare, explică inginerul. Instalaţia ne-a costat peste jumătate de milion. Ne-am gîndit mult cum s-o facem ca să iasă bine şi să nu ne certe oamenii că nu ne scotem banii. Marin Badea, secretarul nostru de partid, s-a dus în două rînduri la Grindu-Urziceni să vadă cum au procedat cooperatorii de acolo. Cu ce am luat de la ei, cu ce mai ştiam şi noi, am întocmit o schiţă de plan. Schiţa asta am purtat-o în buzunar cîteva săptămîni. Mereu îi aduceam modificări. Mă gîndeam: n-ar fi mai bine aşa? Şi iar schimbam cîte ceva.

Acţiunea aceasta ne va asigura opt vagoane de lucernă masă verde la fiecare hectar. Dacă înainte luam o singură coasă pe la mijlocul lunii mai, sau maximum două dacă mai cădeau ploi, acum avem asigurate cinci coase bune. Cred că aţi înţeles ce ne atrage pe toţi membrii cooperatori în această parte a unităţii noastre. Îmi place că şi directorul căminului cultural vine pe aici. Filoanele noastre de aur au constituit obiectul multor seri de calcul şi concursuri „Cine ştie cîştigă" ţinute la cămin. Vă rog să notaţi numele directorului: Bogdan Isăroiu. Ştiu că ar protesta dacă ar fi aici. Din modestie. Despre căminul nostru s-a scris însă şi o broşură: „Activitatea culturală în sprijinul sarcinilor de producţie"...

Se înserează. La orizont se ridică pîcle uşoare. Ochiul caută zadarnic cumpăna fîntînii, focul de bivuac al vînătorilor, zborul prudent şi greoi al dropiei din cartea lui Odobescu. În urechi răsună glasul vesel al electropompei şi strălucirea becurilor care se aprind peste ferme.

Nicolae CULCEA

Aspect la ferma de taurine a cooperativei agricole Dragalina-Călăraşi

ITINERAR ÎN MUZEUL SATULUI

Casele au fost aduse aici din locurile lor de baştină şi reconstituite bucată cu bucată. Ogrăzile arată aidoma. Ai zice că au fost aduse şi instalate aici, cu pămîntul, cu iarba, cu acareturile. Lucrătorii Muzeului satului fac o pozică de giuvaergii, reaşezînd totul aşa cum a fost. Şi blidul şi lingura sînt la locul lor în blidare. A intrat într-o casă argeşeană un sătean din Argeş. A simţit pe dată izul degajat de straie şi de lucruri, l-a tras adînc în piept şi ce s-a ivit atunci pe faţa lui nu se poate descrie. Aceasta este taina Muzeului satului aşezat la marginea lacului nu departe de clocotul oraşului. Cînd pătrunzi în el uiţi brusc lumea de afară fiindcă tot aşa de brusc cea de aci te învăluie în aerul ei arhaic şi rustic. De ani în şir pe cele 10 hectare de lîngă lac se aduc alte şi alte piese. Piesele sînt mari : mori de vînt şi apă, biserici şi case. (O parte sînt reproduse în pagina de faţă.)

La casa din comuna Ceauru, raionul Tîrgu-Jiu, meşterul ei de acum 91 de ani pe nume Antonie Mogoş a făcut incrustaţii de o negrăită frumuseţe. Coloanele casei tind spre înălţimi în căutarea infinitului. Să nu uităm că pe aici a hălăduit geniul lui Brâncuşi, creatorul celebrei coloane inclusă de mult în bogăţiile spirituale ale lumii.

Muzeul satului ne dezvăluie inepuizabila fantezie artistică a poporului. Iată portalul aceleaşi case din Ceauru. Se văd încrustate în lemn frînghia, iar la baza portalului soarele. Creatorul popular stilizează în mod desăvîrşit. Pe acoperiş este traforat în placaj ciocîrlanul. Într-un colţ un scaun mic sugerează un copil cu mîinile întinse. Pe poarta casei din Chiojdul Mic — Cislău e stilizată laleaua. Pe altele obiectele de uz casnic, cele legate de deprinderi şi ocupaţii.

Artistul popular priveşte natura înconjurătoare, îi surprinde ciudăţeniile şi le înveşmîntă apoi în fantezia sa fecundă. Aşa au apărut scaunul dintr-un singur trunchi de copac, aducînd a şarpe încremenit în timpul unei mari convulsii, cuierul făcut tot dintr-un trunchi. În casa din Strunga-Suceava un lighean e făcut, cu intervenţii uşoare dar dibace, dintr-o rădăcină de copac.

Incrustaţiile în lemn abundă în casa din Cîmpul lui Neag, regiunea Hunedoara. Cei de aici erau păstori transhumanţi. Fusele de tors şi bîtele ciobăneşti sînt acoperite de înflorituri. Le-au cioplit sub cerul înalt zile, săptămîni, ani în şir, nişte oameni care cel mai adesea nu ştiau carte dar care aveau talentul în sînge.

În cartea de onoare, aşezată pe o masă în casa din Cîmpul lui Neag, am văzut semnăturile unui parizian, a doi profesori universitari unul din Tokio şi altul din Cambridge, a unui grec din Salonic. Se înclinau cu respect în faţa talentului ţăranilor români. Deasupra pe copertă trona numele unui cioban, Neag, ctitorul satului şi al generaţiilor de păstori.

Case şi construcţii anexe, porţi cu arcade, fîntîni, cruci şi troiţe din lemn şi piatră, ateliere de meşteşuguri, ilustrează ingeniozitatea manifestată deopotrivă în meserii, în arta decorativă, în arhitectura populară, din toate zonele etnografice ale patriei, din multele veacuri ale existenţei sale.

Ele încîntă ochiul şi sufletul.

V. TOSO

Linguri de lemn (comuna Ceauru, regiunea Oltenia)

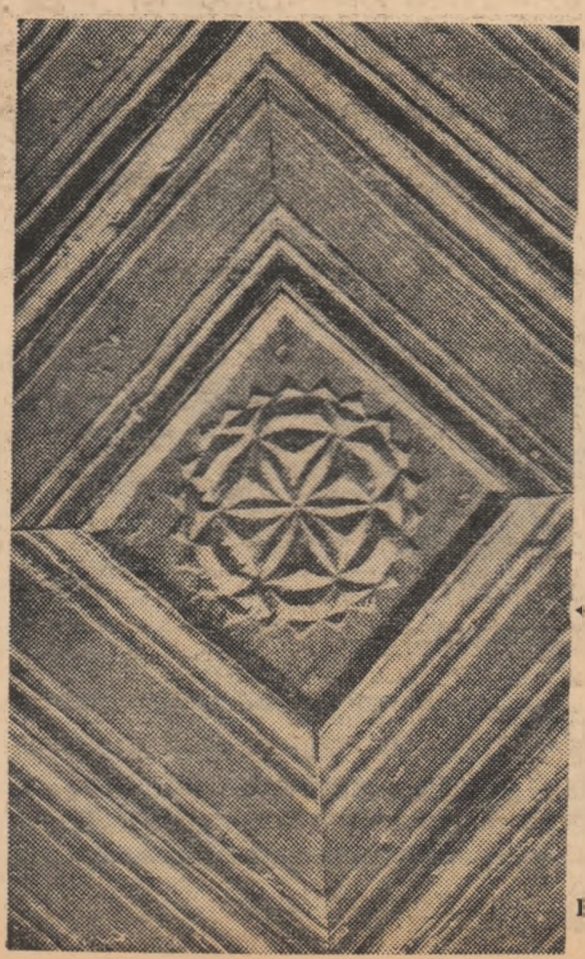

← Incrustaţii pe o uşă

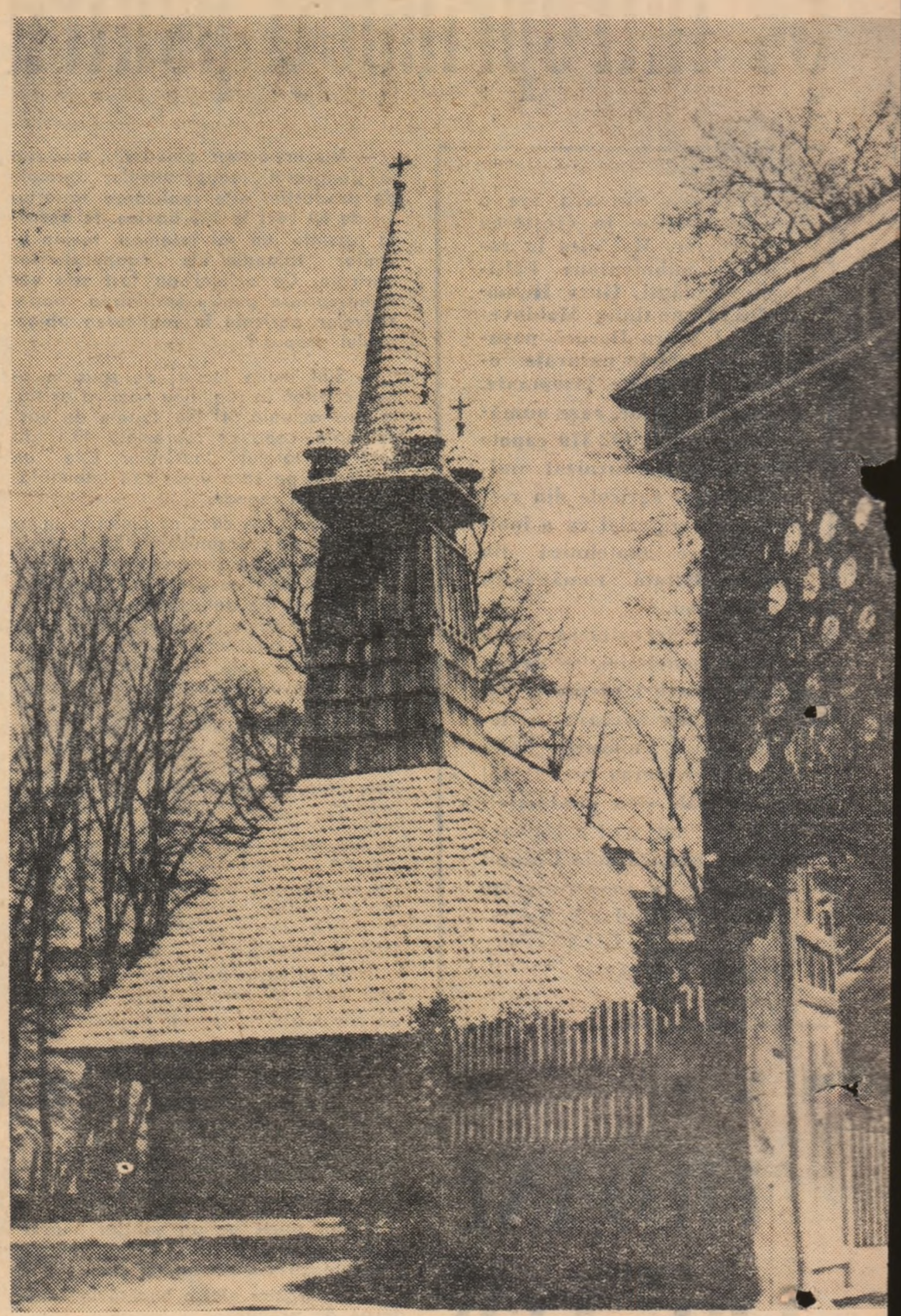

Biserică autentică din secolul 18. (Satul Turea, raionul Cluj)

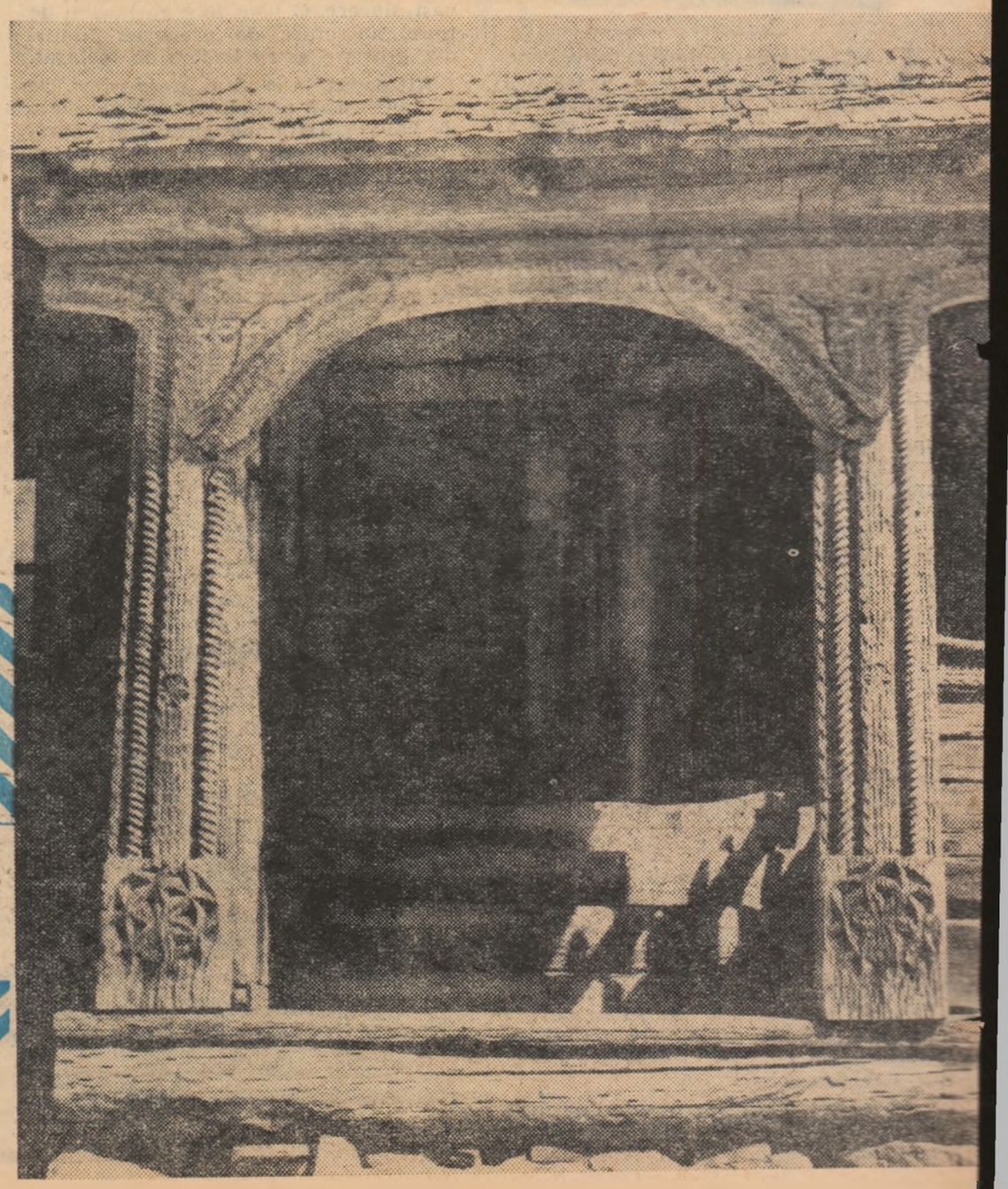

Portal. Se vede „frînghia", iar la baza stîlpilor „soarele" →

Scriitori români contemporani

Eugen BARBU

Născut în București, în anul 1924, Eugen Barbu este unul dintre cei mai reprezentativi prozatori contemporani.

În numai zece ani, Eugen Barbu a publicat 14 volume (unele traduse în limbi străine) și a activat în domenii literare diverse : povestitor, nuvelist, romancier, reporter, poet, eseist, dramaturg, ziarist, traducător ș. a. Spirit de vivacitate remarcabilă, uneori cu nuanțe polemice, scriitorul Eugen Barbu oferă imaginea unei vitalități creatoare plină de tumulturi. Ultima carte publicată, Jurnal, dezvăluie unele date și fapte autobiografice, precum și interesante însemnări de laborator literar.

Eugen Barbu, în cîteva volume de început, înfățișa viața muncitorească din tipografii și subiecte din lumea sportivilor. (Mai apoi, autorul inaugura în publicistica noastră o cronică sportivă de înalt nivel.)

Groapa, romanul mahalalei bucureștene de acum treizeci-patruzeci de ani, e adevăratul său debut. Scriitorul face aici o frescă plină de culoare, totul filtrat printr-o anumită sensibilitate lirică. Eugen Barbu, deși are o viziune crîncen realistă, e și un poet, așa cum Sadoveanu a îmbrăcat povestirile sale în veșmintele unei mari poezii. Centrul acțiunii acestei cărți unice la noi e cartierul Cuțarida, cu lumea ei aparte, cu datinile, costumele, folclorul și vorbirea ei argotică. Totul la acești oameni, cînd de la fundul societății de atunci, cînd din rîndurile celor ce trăiesc din muncă cinstită, e de un pitoresc și de o voie-bună rar întîlnite. Capitole ca Nunta, de exemplu, monografic în felul lui și atît de autentic, sînt de neuitat. În toată dinamica aceasta, se arată însă și partea cealaltă a unei societăți întemeiată pe nedreptate și abuz, pe instinctul parvenirii. În fiecare personaj însă, e și un potențial de umanitate. Chiar eroii cei mai decăzuți iubesc și au o anumită aspirație spre puritate.

Groapa deschide o suită de romane închinate muncitorimii din cartierul Grivița. Cu o altă tehnică și sub o altă viziune, Eugen Barbu prezintă în Șoseaua Nordului lumea acestei părți de oraș devenită istorică, avînd în centru un grup de comuniști care iau parte la pregătirea insurecției armate. Acțiunea reprezintă epoca ultimei perioade a ocupației fasciste, centrul principal al acțiunii fiind Bucureștiul anului 1944. (După acest roman autorul a creat și scenariul filmului Procesul Alb, prezentat marelui public de curînd.) În Șoseaua Nordului, proza lui Eugen Barbu trece de la descripție la analiza tenace, viguroasă a stărilor de conștiință a acestor eroi atît de încercați. Unele capitole de felul acesta sînt de o deosebită valoare. Iar numele unor luptători ca Dumitrana și alții îți rămîn în minte o viață întreagă, ei și toate bestele și flăcările prin care au trecut.

Cu Facerea lumii, tratează momentul naționalizării și perioada imediat următoare, cînd lupta dintre nou și vechi a cunoscut forme deosebit de ascuțite și uneori dramatice. Filipache, muncitor tipograf, bucureștean, ridicat de jos, din cea mai neagră umilință, comunist din ilegalitate, devine directorul tipografiei în care lucrase. El începe de îndată o acțiune energică de reorganizare a întreprinderii. Acțiunile sale, sprijinite de secretarul de partid Pîntea și de alți muncitori, întîmpină opoziția, la început ascunsă, apoi din ce în ce mai agresivă, a unui grup carierist. Mașinațiile acestui grup sînt condamnate pînă la urmă de întreaga masă de muncitori. Dar dincolo de această acțiune centrală, Facerea lumii e o împletire de biografii și existențe (Anghel, Eva, Matei etc.) în care în mare relief se arată acest Filipache, un comunist vizionar, încrezător în dreptatea cauzei pe care o slujește.

Mediul burghez, muncitoresc și uneori și al oamenilor de la țară, formează și tematica nuvelelor sale, unele din ele de dimensiunea unor mici romane (Oaie și ai săi ori De-a viața și de-a moartea). O frumoasă povestire în care Barbu împletește vibrația lirică disimulată cu narațiunea obiectivă este Prînzul de duminică. Pe scurt : într-o zi de iulie, din timpul secetei, autorul călătorește într-un tren cu niște tineri de bani gata, cum erau pe vremuri. Într-o gară se urcă trei țărani cu coasele. Țăranii sînt sobri și autentici. Tinerii superficiali și gălăgioși. În vacarmul din vagon, tinerii mănîncă șuncă de Praga, sardele și beau coniac. Țăranii scot ceapă, mămăligă rece, sare și încep să mănînce solemn ca într-o rugăciune...

Prin ciclul cărților sale cu tematică muncitorească, Eugen Barbu contribuie la definirea unei dimensiuni revoluționare a literaturii noastre contemporane.

Poeziile semnate de Eugen Barbu, au respirație mai scurtă, dar sînt realizate cu o artă rafinată. La Cluj i s-a jucat piesa Să nu-ți faci prăvălie cu scară. Călătorind prin sate, plutind pe Dunăre ori călcînd pietrele țărmului mării și ale muntelui, în „Pe-o gură de rai". Eugen Barbu a ridicat reportajul pînă la marea poezie și pînă la eseu. Ca traducător, scriitorul a transpus în românește opere de W. Faulkner, Cobb Humphrey, Hans Marchwitza, J. B. Priestley, K. Simonov. Dar Eugen Barbu este în primul rînd un prozator. În romane, în nuvele și în orice rînd pe care-l scrie, autorul se îngrijește ca lucrul să iasă la măsura adevăratului fior artistic. Avînd o mare capacitate de a prinde prin simțuri vibrația vieții, și în bătaia viziunii sale de poet subtil, natura capătă la el o frăgezime, o mare prospețime. Felul său de a povesti vine din curgerea curentă, populară. Ultimele fragmente publicate dintr-o viitoare carte despre Haiducii noștri, redau de asemenea aspecte și culori ale epocii, cum rar se citesc în literatura română.

Eugen Barbu, unul dintre cei mai fecunzi scriitori, lucrează în prezent la volumul II al romanului Șoseaua Nordului din care a și publicat cîteva fragmente.

Emil MANU

Din carnetul scriitorului

PUTEREA APELOR

Prin lumina și căldura care, sub cer senin și din văzduhuri neclintite se răsfață în strălucirea amiezii de primăvară, ajungem, trecînd pe lîngă întinsori de grîie și pe lîngă lanuri de lucernă ce ne trimit, pe boarea discretă, unduiri de miresme, în sat la Țuțora. Dinspre apa Prutului, la acest tihnit ceas al zilei, nu se iscă fir de vînt și nici un zgomot nu stînjenește adînc-stăpînitoarea liniște. Numai sălciile luncii și răchițile zăvoaielor din fundalul zării, moțăind de zăpușeală, par, ca în vis, a-și mișca, sus, în soare, cosițele lor verzi deschise, bătînd sub cernerea razelor, într-un galben de aur. Pe drumuri și pe hudițe nu-i nici o suflare de om ; arar de tresare, ici-colo, cîte un glas de copil în vreo ogradă, semn că toată lumea se află dusă pe cîmp, grăbind cu lucrările. Cătăm cu ochi încărcați de mîngîierea din jur la marea tăcere de pe uliță, și, mai ales, la marea curățenie a caselor ce răsar dalbe și zîmbitoare, din frunzișurile grădinilor ; multe din ele se înfățișează cu frumoase cerdacuri dinainte, destule sînt proaspăt și în deosebi iscusit și vesel zugrăvite pe dinafară cu tiparul și care mai de care sticlind sub acoperișuri de tablă. Nu tîrzie vreme, după ce înaintăm o bună bucată prin Oprișeni și scăpăm apoi înspre marginea satului, dăm deîndată peste pîlcuri de țărani care, înșirați în salbe pe parcele, pe sole, ori pe capete de postate, se hărnicesc necontenit cu sapa. Încă puțin și, tăinuindu-ne cale pe lîngă domolul curs al Prutului care își cotilește pe undeva, mai pe departe, albia tălăzuind calm și albastru pe lîngă înalt-abruptul mal din latura dreaptă, iată-ne poposind pe tarlaua care se cheamă Bontaș. Ne întovărășește inginerul agronom Sergiu Moruga, președintele Consiliului agricol raional Iași și e împreună cu noi Mircea Bratu, inginerul agronom al cooperativei agricole de producție din Țuțora, un bărbat energic și întreprinzător, cu trăsături simpatice. Ne iese în întîmpinare, încălecat pe bicicletă, brigadierul Gheorghe Tofan, un țăran mărunt la trup și slăbuț, dar inimos și de nădejde. Ceilalți din preajmă, vreo 20 de inși, lucrează cu lopețile și cu hîrletile spre a sfîrși de săpat un canal lung de mai bine de-un kilometru. Din cîte ne dăm seama, întemeind discuție cu țăranii de-aci, cooperativa se poate lăuda că, încă în urmă cu doi ani, dîndu-și cuvenita osteneală și dovedind pricepere gospodărească, a căpătat o seamă de frumoase rezultate, procedînd, cu spirit de inițiativă, la irigarea unor culturi de porumb cu apă trasă din bazinul Prutului.

— Am irigat astfel — ne informează inginerul Bratu — ca la început, în mod experimental, 50 de hectare la Vladnic și, fără a cheltui decît foarte puține parale, am recoltat, în medie, cîte 6 000 kilograme porumb-boabe la hectar. De subliniat că am avut atunci trei parcele : de pe prima, udată de trei ori, am obținut 8 000 kilograme, de pe a doua, udată doar de două ori, 6 000 ; iar de pe a treia, udată o singură dată, am strîns 4 000 kilograme porumb boabe la hectar !

Față de această situație și pe baza experienței continuate și anul trecut, anul acesta suprafața irigată a fost extinsă la 90 de ha dintre care 70 semănate cu porumb și restul de 20 hectare însămînțate cu cartofi timpurii din soiul „urgenta" pentru procurarea necesarului de semințe pentru nevoile cooperativei din Țuțora și pentru celelalte din raion. În viitor, țuțorenii se vor strădui ca, treptat, să aplice irigarea pe o suprafață care va întruni circa 350 hectare. Deocamdată, aci, la Bontaș, lucrarea privind redimensionarea, taluzarea, și, în genere, finisarea canalului de aducțiune a apei, e ca și încheiată, urmînd ca apoi să se instaleze moto-pompele și celelalte utilaje de trebuință care sînt așteptate să sosească. Pînă atunci, doritori și, în special, hotărîți să realizeze o producție de 20 000 kilograme cartofi la ha., așa după cum se scontează, și totodată să capete sporuri de recoltă și la porumb, inginerul Moruga sugera că, îndată după isprăvirea campaniei însămînțărilor de primăvară, să se organizeze la G.A.S. Popricani un instructaj la care să participe toți cei care, în partea locului, se ocupă de problema irigațiilor. E o inițiativă căreia merită să i se acorde atenția și la care, încă de pe acum, cei din Țuțora sînt gata să ia activ parte, pentru ca moto-pompele de pe malul Prutului să înhame, la treabă cu folos, acea parte din apa rîului pe care, sorbind-o, să o dăruiască cu aspersoarele pe tarlale, spre priința și spre bunul mers al culturilor agricole.

Ion ISTRATI

DRUMEȚIND PE PLAIURI SUCEVENE

Bate inima, puternic mai bate
Ca pe ilău baroasele grele,
Vin tocmai de la vechea cetate
Pe umeri cu visele mele.

Doina hălăduind peste țară
Tot cu alte cuvinte se-mbracă...
Iată, este iar primăvară
Timpul n-are timp să ne-ntreacă.

Plouă tot mai multă lumină
Aici peste vechea Suceavă,
Iar nouă cetate-i închină
Partidului, slavă.

Ștefan TĂNASE

UNDE ÎNCEPE ISTORIA RACHETEI MODERNE

După cum s-a demonstrat, cu dovezi certe, într-o comunicare ţinută la *Conferinţa de mecanică* din Bucureşti (27-30, IX, 1965), cele mai vechi date din istoria rachetei moderne sînt furnizate de un manuscris aflat în păstrare în biblioteca Arhivelor Statului din Sibiu. Este vorba de manuscrisul *Varia II 374* — în realitate un coligat, adică o numire de mai multe manuscrise diferite, apropiate ca temă şi privind — aşa cum s-a crezut multă vreme — probleme balistice şi de pirotehnie (tehnica utilizării prafului de puşcă în scopuri militare).

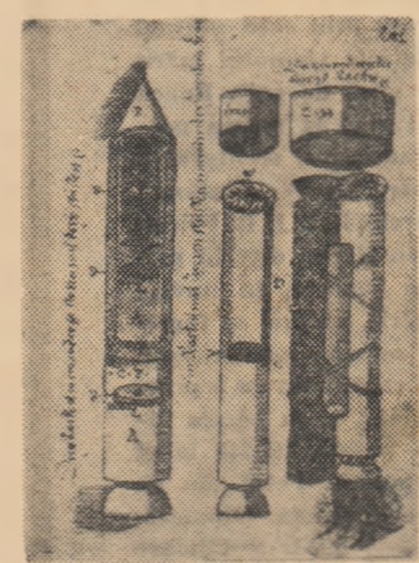

Desenul rachetei în trei trepte proiectată de Conrad din Sibiu în anul 1529

Răsfoind însă manuscrisul, îţi dai seama că de fapt în paginile lui se ascunde o adevărată comoară de informaţiuni privind... rachetele. Desigur că rachetele nu constituiau nici pe atunci o noutate. Ele erau utilizate ca proiectil cu reacţie, în cadrul confecţionării de artificii etc. Aveau însă o singură încărcătură de praf de puşcă şi ardeau, consumîndu-se complet în cîteva minute. Ele făceau doar zgomot şi lumină, fiind utilizate uneori — ca în bătălia de la Liegniţa (sec. XIII), pentru a înspăimînta inamicul. Sub această formă, „racheta", denumită ca atare, fuse-se adusă în Europa de tătari (sec. XIII), care o împrumutaseră de la vechii chinezi, adevăraţii ei creatori.

Surprize într-un manuscris

„Rachetele" prezente în paginile manuscrisului de la Sibiu au însă o altă înfăţişare. Ele reprezintă o concepţie modernă — aceea a aprinderii în trepte succesive — fiind astfel *primele* rachete cunoscute care au fost proiectate şi al căror principiu a fost experimentat *„pentru zbor"*.

De fapt, în manuscris se află trei părţi distincte. În prima parte, scrisă între anii 1400—1460, se descriu utilizările pulberei (a prafului de puşcă), în cea de a doua parte se trec în revistă armele cele mai utilizate din acea vreme şi de abia cea de a treia şi ultima parte, redactată între anii 1529—1579, este consacrată „rachetelor".

Autorul acestei părţi din manuscris, *Conrad din Sibiu*, este în acelaşi timp şeful depozitului de artilerie al oraşului. El scrie şi desenează, înfăţişînd în paginile manuscrisului, rachete simple, rachete baterii, rachete multiple, rachete cu două trepte, apoi cu trei trepte, după care prezintă chiar o ingenioasă încercare a funcţionării aprinderii în trei trepte succesive *(în anul 1555)*. În acest din urmă caz, el procedează legînd de un băţ de lemn trei rachete astfel dispuse încît o dată cu terminarea arderii celei dintîi se aprinde cea de a doua şi aşa mai departe În felul în care este montat dispozitivul, se asigură o aprindere succesivă a celor *3 trepte* de ardere, care propulsează ansamblul din ce în ce mai accelerat. Este interesant de menţionat că totul este conceput pentru zbor. Pentru a stabiliza „obiectul" numit de autorul său „lancea zburătoare", „aparatul" e prevăzut cu aripioare în formă de delta (delta = literă grecească, asemănătoare cu un triunghi) şi e lansat cu ajutorul unui ghidaj.

De altfel, preocuparea de a crea dispozitive care să poată zbura este evidentă. Conrad din Sibiu confecţionează şi o cabină-rachetă în miniatură, în forma unei căsuţe cu etaj, prevăzută cu o rachetă şi care urma să fie „încărcată" în vîrful unei rachete. Alături de aceasta stă scris : *„etajul pregătit, gata pentru aprindere"*.

Semnificativă este, în concepţia autorului manuscrisului citat, utilizarea rachetei pentru alte scopuri decît cele militare. În acest sens este de amintit o imagine din manuscris care precede capitolul despre rachete. Aici e figurat un *porumbel*, simbol paşnic, purtînd în spate o rachetă aprinsă...

Prin forma dată rachetei raportul dintre dimensiunile acesteia, concepţia rachetei cu două sau trei trepte, experimentarea principiului aprinderii succesive, ideea aripioarei în delta, a ghidajului, crearea chiar miniaturală a căsuţei zburătoare cu reacţie, Conrad din Sibiu este un mare precursor al tehnicii rachetelor moderne, care trebuie să-şi ocupe locul meritat în istoria acestei tehnici.

Faptul că activitatea acestui inginer militar, care a trăit la Sibiu între anii 1529—1579, a rămas fără urmări — manuscrisul său fiind îngropat în arhive încă din 1579 — se datorează nivelului scăzut al tehnicii din vremea sa în raport cu marile şi avansatele lui idei. Apărută în mod prematur, într-o epocă nepregătită încă să o folosească, „invenţia" lui Conrad din Sibiu îşi păstrează toată însemnătatea şi ne dă dreptul să afirmăm că cea mai veche dată din istoria rachetei moderne a fost marcată la Sibiu în anul 1529.

Ing. D. TODERICIU
lector universitar

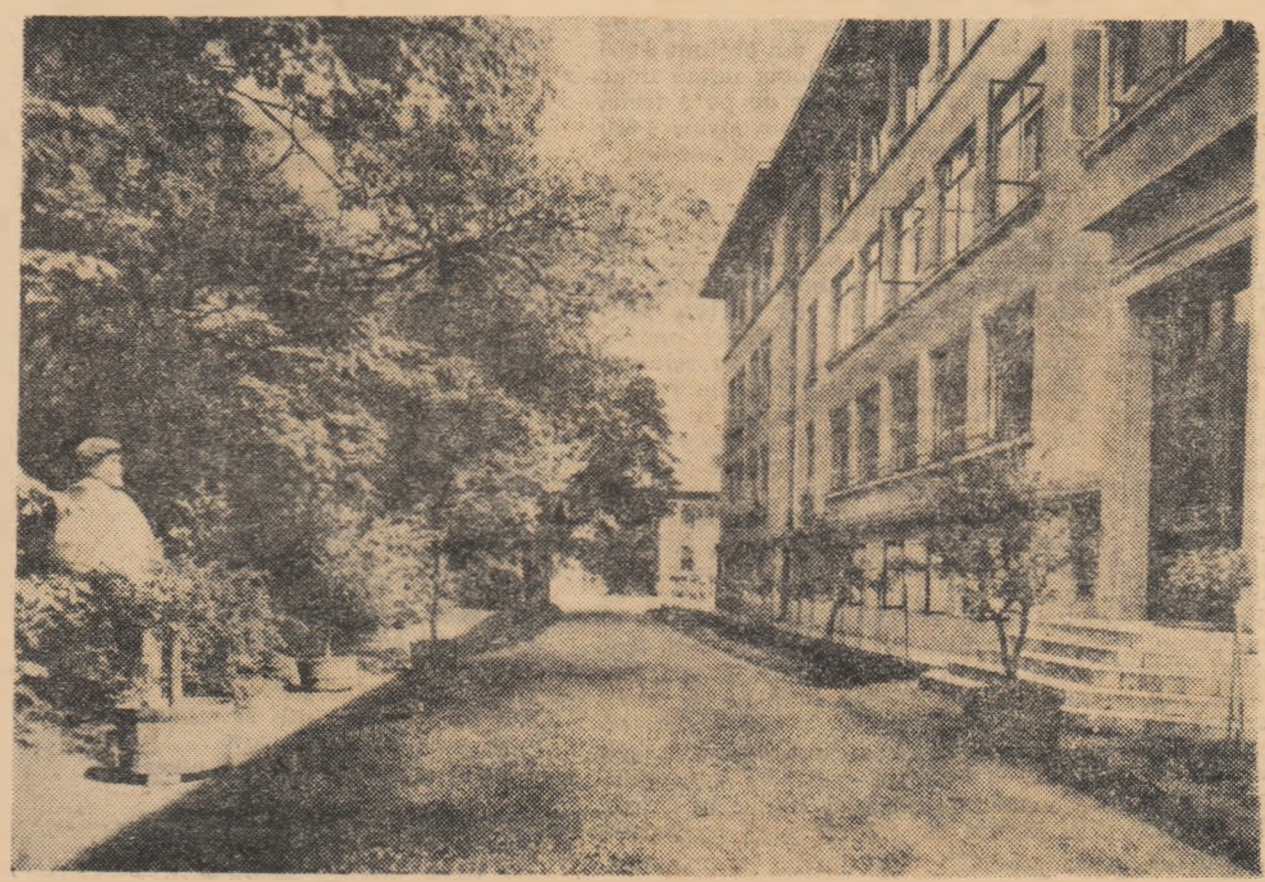

Clădirea centrală a Institutului de inframicrobiologie „Dr. I. Cantacuzino" din Bucureşti

MICĂ ENCICLOPEDIE AGRICOLĂ

AMENDAMENTE. Substanţe care îmbunătăţesc indirect condiţiile de nutriţie a plantelor prin schimbarea unor însuşiri fizice chimice şi biologice nefavorabile ale solului. Amendamentele sub formă de carbonat, de oxid şi de hibroxid de calciu se folosesc pe terenurile acide (podzoluri), iar sub formă de sulfat de calciu — pe terenurile alcaline (în deosebi pe sărături).

AMIDON. Zahăr complex fără gust dulce, care se găseşte în plante (frunze, tulpini rădăcini, fructe, seminţe, etc.) sub formă de mici grăuncioare microscopice de diferite forme. Amidonul, introdus în corpul animalelor şi al plantelor o dată cu hrana, se transformă în zahăr (glucoză) sub care formă este folosit în respiraţie şi în creştere. Transformarea amidonului în zahăr este determinată de anumite substanţe speciale numite enzime.

AMONIFICARE. Proces biologic de descompunere în sol, sub acţiunea unor microorganisme (în deosebi bacterii), a substanţelor ce conţin azot (albuminoide, uree, etc.) Acest proces are ca rezultat formarea de amoniac care, sub formă de săruri de amoniu, serveşte ca izvor de azot pentru plante. Oxidarea amoniacului din sol, sub acţiunea bacteriilor nitrificatoare, determină formarea azotaţilor care reprezintă sursa de azot cea mai bună pentru plante.

ANAEROBIOZĂ. Formă de viaţă a unor organisme (bacterii, ciuperci) care trăiesc într-un mediu lipsit de oxigen liber.

ANABOLISM. Proces de producere de substanţe organice în corpul plantelor şi al animalelor (fotosinteză, asimilaţie) prin care plantele şi animalele cresc în dimensiune şi cîştigă în greutate.

ANTRACNOZĂ. Boală a unor plante (fasole, castraveţi, in) provocată de anumite ciuperci parazite (Colletotrichium, Ascachyta). Se prezintă sub formă de pete brune-roşiatice sau galbene-portocalii care apar pe frunze, pe tulpini şi pe fructe.

APIAN. Substanţă organică ce se foloseşte la combaterea mortalităţii la albine.

ASPITOX. Preparat chimic folosit pentru combaterea insectelor dăunătoare plantelor.

ATRAZIN. Preparat chimic folosit la plivitul chimic pentru combaterea buruienelor în culturile de cereale.

AUTOGAMIE. Procesul de fecundare a florilor unei plante prin polenul propriu, adică produs în aceeaşi floare. Plantele a căror flori se polenizează în acest mod (griul, orzul, etc.) se numesc autogame.

AUTOÎNSĂMINŢARE. Fenomen de însămînţare pe cale naturală a plantelor din pajişti prin scuturarea seminţelor. Autoînsămînţarea ajută la îmbunătăţirea păşunilor şi a fineţelor naturale şi în acest scop omul opreşte cositul sau păşunatul pînă cînd se coc şi se scutură seminţele.

AVITAMINOZĂ. Boală la animale datorită insuficienţei sau lipsei unei sau mai multor vitamine din alimentaţie. Dacă nu se iau măsuri de combatere, avitaminoza duce la moartea animalelor.

AZOT. Corp simplu gazos, incolor şi fără gust. El intră în proporţie de aproximativ 4/5 în compoziţia aerului atmosferic şi nu poate întreţine respiraţia şi arderile. Azotul este unul dintre principalele elemente de care au nevoie plantele şi animalele pentru hrănirea lor.

Ştiaţi că...

● *...într-un gram de sol trăiesc aproximativ 5 miliarde de microorganisme ?*

● *...insectele, rozătoarele şi diferitele ciuperci parazite, care atacă plantele cultivate de om, distrug anual o cincime din întreaga producţie mondială de cereale ?*

● *...musca de casă are ochiul alcătuit din 4 600 de ochi simpli, albina lucrătoare — din 6 300 iar libelula şi unii gîndaci — din 12—25 000 de ochi simpli ?*

● *...după datele publicate recent de către Uniunea Internaţională a Telecomunicaţiilor, în lumea întreagă există în prezent 108 milioane de posturi telefonice ?*

● *...particula elementară cunoscută sub denumirea de neutrino poate străbate cu uşurinţă un bloc de fontă de milioane de ori mai gros de cît distanţa de la Pămînt la Soare ?*

● *...în bibliotecile din lumea întreagă există astăzi peste 770 milioane de cărţi şi broşuri ?*

● *...cel mai răspîndit element de pe Pămînt este oxigenul, descoperit abia în anul 1776 ?*

● *...cel mai mic om de pe Pămînt, avînd o înălţime de numai 74 cm. este un cetăţean în vîrstă de 45 de ani care trăieşte în regiunea Allahabad din India ?*

● *...puiul de balenă albastră, un mamifer uriaş care trăieşte în apele oceanului, are la naştere 7 metri lungime şi o greutate de 7 tone ?*

● *...planta terestră cu frunzele cele mai lungi — aproximativ 20 metri este o specie de palmier din Madagascar ?*

VEŞTI DIN ŢĂRILE SOCIALISTE

În secţia de covoare a cooperativei „9 Septembrie" din Kotel, R.P. Bulgaria, se produc covoare mult căutate pe piaţa mondială

U. R. S. S.

● La Institutul de electronică, automatică şi telemecanică de pe lîngă Academia de Ştiinţe a R.S.S. Gruzine a fost creată o nouă maşină electronică. Prototipul acesteia nu numai că „aude", dar are chiar „un auz" foarte bun, care îi permite să deosebească vocile diferitelor persoane. La o experienţă făcută recent au fost „prezentate" maşinii diferite persoane, ale căror voci ea le-a reţinut. După vreo zece zile, aceleaşi persoane „au stat de vorbă" cu maşina, care, fără să comită nici cea mai mică greşeală, le-a răspuns în cîteva secunde, precizînd numerele sub care înregistrase prima dată fiecare persoană.

● Regizorul bielorus Richard Niktorov a terminat de curînd filmul „Prietena", consacrat tineretului anilor '60 şi inspirat după romanul lui Nikolai Pogodin — „Colierul de chihlimbar".

R. P. CHINEZĂ

● Partea principală a districtului Minţin din provincia Kansu (China de nord-vest) se prezintă ca o oază înconjurată de deşerturile Tangri — la vest, Batan — la nord şi Kilin la est.

Pentru stăvilirea înaintării nisipurilor, în ultimii ani, au fost plantate o serie de perdele forestiere concentrice. Cele trei cordoane, care se întind pe o lungime de 100 km cuprinzînd o suprafaţă de 8 000 ha, au făcut ca producţia agricolă să crească considerabil. În 1964, ea a fost cu 50 la sută mai mare decît în 1963. Cu toate că în 1965 districtul a fost bîntuit de vînturi puternice şi de secetă, recolta obţinută a fost cu 10 la sută mai mare faţă de anul trecut. În acelaşi timp, mari suprafeţe îngropate, pînă nu de mult, sub nisip au fost redate agriculturii. De asemenea, printr-o muncă încordată, canalele de irigaţie, care erau ameninţate să fie acoperite de nisipuri, au fost desfundate. Furiile dezlănţuite ale naturii au fost învinse.

R. S. CEHOSLOVACA

● Anul acesta, editura „Odeon" din Praga va începe editarea unei enciclopedii literare în 17 volume, care îşi propune să facă o largă trecere în revistă a istoriei literaturilor din diferite ţări şi continente. În fiecare an urmează să apară cîte 2—3 volume. Primele două volume vor fi consacrate literaturii franceze şi italiene, următoarele — literaturii ruse şi sovietice, engleze, germane, latino-americane, spaniole şi balcanice.

R. S. F. IUGOSLAVIA

● Pe baza principiilor deja stabilite de construire a maşinilor electronice pentru traduceri din limbi străine, un grup de oameni de ştiinţă iugoslavi lucrează încă din 1955 la crearea unor asemenea maşini. Aproximativ 200 de persoane au contribuit la elaborarea unui dicţionar special al limbii sîrbo-croate. În şapte ani, ele au adunat şi prelucrat un mare număr de cuvinte cu diferitele accepţiuni, întrebuinţări şi combinaţii. În acest noian de combinaţii sînt cuprinse circa 35 la sută din totalitatea limbii sîrbo-croate.

Fondul lexical special prelucrat a servit ca bază pentru construirea primei maşini electronice iugoslave de traducere automată. Maşina, care este rodul muncii creatoare a zeci de ingineri, matematicieni, lingvişti, psihologi şi alţi specialişti, dă acum primele rezultate. La probă, ea a înregistrat cu succes o informaţie în limba sîrbo-croată din ziarul „Politika" pe care a tradus-o apoi în limba engleză.

Documentar

BECHUANALAND

● „Exilul" şi întoarcerea capitalei ● Deosebirea dintre şapte lire şi 100 ● Se arată zorii independenţei

Cu protectoratul britanic Bechuanaland s-a întîmplat un caz unic în istorie. Din lipsă de oraşe pe teritoriul său, capitala a fost fixată în afara graniţelor — la Makefing, în Republica Sud-Africană. Situaţia aceasta a durat ani în şir şi abia anul trecut s-a hotărît mutarea capitalei în interiorul ţării, la Gaberones.

„Exilul" şi întoarcerea capitalei nu sînt evenimente lipsite de semnificaţie. Ele aruncă lumină asupra a două momente istorice distincte : epoca stăpînirii absolute a colonialiştilor englezi şi subrezirea. în zilele noastre, a acestei stăpîniri, sub loviturile puternicei lupte de eliberare a popoarelor.

Suprafaţa actuală a Bechuanalandului este de 712 249 km², de aproape trei ori mai mare decît a Marii Britanii. Pe acest teritoriu trăiesc abia 288 000 de locuitori, din care 99 la sută băştinaşi — negri bantu, boşimani, hotentoţi — şi cîteva mii de europeni. În subsolul protectoratului se află aur, cărbune, magneziu, azbest. Deşi deşertul Kalahari ocupă o bună parte din solul ţării, rămîne încă destul pămînt bun pentru agricultură. Ţara are, aşadar, resurse bogate. Numai îndelungata stăpînire colonialistă a sărăcit poporul. După aproape 100 de ani Bechuanalandul nu dispune de nici un fel de industrie, nici măcar de interes local. Pămîntul cel mai bun a fost acaparat de la început de colonialişti. Africanilor le-au rămas pămînturile cele mai sărace, care nu sînt bune pentru agricultură. Cei mai mulţi se ocupă cu creşterea animalelor. Ei sînt însă nevoiţi să vîndă produsele pe preţuri de nimic, dictate de monopolurile imperialiste. Păstoritul nu le poate asigura traiul aşa că foarte mulţi sînt nevoiţi să ia drumurile pribegiei. Dacă în secolul trecut comerţul cu sclavi a decimat populaţia, astăzi emigrarea forţei de muncă africane nu este o calamitate cu nimic mai prejos. Cînd nu cad pradă aşa-zîselor „agenţii" mijlocitoare de forţă de muncă — de fapt negustori de sclavi deghizaţi — cei ce-şi părăsesc sărăcia de acasă sînt nevoiţi să străbată pe jos sute şi chiar mii de kilometri pînă la minele din Transvaal şi R.S.A. Drumurile acestea sînt semănate cu cadavre. Un alt lot de victime îl dau chiar aceste mine unde se lucrează, de asemenea, în condiţii de sclavie. Scriitorul Jack Woddis, un cunoscător al Africii, scrie în cartea sa „Leul se trezeşte" că „neîncetatele mişcări ciclice ale africanilor între economia lor agricolă naturală şi întreprinderile europenilor... îl condamnă pe african la sărăcie fie că rămîne ţăran, fie că devine muncitor".

În Bachuanaland această sărăcie se manifestă printre altele printr-o foamete cronică, prin lipsa asistenţei sanitare, prin analfabetism. Este semnificativ faptul că în timp ce pentru instruirea elementară a unui copil european se cheltuiesc anual 100 de lire, pentru unul african se cheltuiesc numai 7 lire.

Zorii libertăţii se vestesc însă şi în Bechuanaland. Sub presiunea mişcării de eliberare, Marea Britanie a fost nevoită să accepte tratative în vederea acordării independenţei acestui teritoriu. Primul ministru al Bechuanalandului, Sereste Khama, a declarat recent că ţara sa speră să-şi proclame independenţa la 30 septembrie a.c. Acesta va fi primul pas spre construirea unei vieţi libere, demne a poporului.

E. MARTIN

Un colţ de paradis

Pe reclamele turistice aşa scrie : „Valea Monterey — un colţ de paradis. Soarele mîngîietor, briza oceanului, cerul veşnic albastru, aroma portocalilor în floare, toate acestea vă vor încînta şi vă vor face să uitaţi de grijile mari şi mici".

Şi, într-adevăr, nimic nu lipseşte la apel : nici soarele, nici briza, nici cerul, nici aroma. Valea Monterey, din California, este un petic de rai pe ţărmul Pacificului. Oricine se duce acolo uită de griji, fie ele mari, mici sau mijlocii. Cu o singură condiţie : să aibă bani.

Asta nu înseamnă că în valea cu pricina nu există şi oameni fără bani. Căci portocalii, în afară de flori pline de aromă, mai dau şi fructe gustoase. Ele trebuie culese şi, fireşte, nu de către turiştii veniţi în acest colţ de paradis. De treaba asta se ocupă, bineînţeles, argaţii angajaţi de proprietarii plantaţiilor.

Şi lucrurile stau aşa : Monterey e în Statele Unite. Proprietarii plantaţiilor sînt americani. Portocalii sînt ai plantatorilor. Numai argaţii sînt mexicani. Şi încă mexicani care au trecut, pe furiş, graniţa în S.U.A.

Ciudată combinaţie, veţi spune poate dv. Nu se puteau găsi muncitori agricoli americani pentru a culege portocalele americane de pe nişte plantaţii americane ? Sau dacă era neapărat nevoie de mexicani, n-ar fi putut fi folosiţi unii intraţi în ţară cu acte în regulă ?

Răspunsul la prima întrebare este : da. Răspunsul la a doua întrebare este : sigur că da. Atunci ?

Atunci se cunoaşte că nu cunoaşteţi socotelile marilor plantatori de portocali din Valea Monterey. Păi, unul e salariul pe care l-ar plăti muncitorilor americani, altul e salariul pe care l-ar plăti muncitorilor mexicani cu acte în regulă, şi iarăşi altul e salariul pe care-l plătesc muncitorior mexicani intraţi prin contrabandă. Şi după cum cu siguranţă aţi ghicit, cel de al treilea salariu este şi cel mai mic: cam a cincea parte din cît ar primi argaţii americani.

Treaba se desfăşoară în felul următor : atîta vreme cît mexicanii se mulţumesc cu cei cîţiva bănuţi pe care-i capătă pentru treisprezece ore de trudă pe zi, nimeni nu află că ei au pătruns în mod ilegal pe teritoriul Statelor Unite. E destul însă ca unul din ei să se mire că abia-şi poate cumpără din salariu cîte ceva de-ale gurii, că poliţia îl descoperă şi-l arestează. Cine l-a denunţat ? Stăpînul lui, bineînţeles. Prin urmare, pentru mexicani totul e simplu : ori muncesc pe mai nimica, ori ajung la puşcărie. Pentru plantatori, de asemenea totul e simplu : cîrteşte careva din argaţi, la zdup cu el !

Dar iată că situaţia s-a complicat dintr-o dată : nu unul, nu doi, ci toţi muncitorii mexicani de pe plantaţiile din Valea Monterey au declarat că nu mai vor să slugărească pentru o leafă de batjocură. Fireşte, au nimerit cu toţii la închisoare. Proprietarii au apelat atunci la alţi muncitori care să le ia locul. Dar atît mexicanii (cu acte în regulă), cît şi americanii au refuzat să facă pe spărgătorii de grevă.

Şi portocalele au rămas neculese. Multe din ele au început să putrezească. Iar un fruct putred, fie el şi de portocal, nu prea miroase frumos. Ce-or fi făcînd autorii de reclame turistice ? Căci e destul de greu să scrii : „Valea Monterey e un colţ de paradis, care duhneşte din pricina lăcomiei şi neomenlei proprietarilor de plantaţii !"

N. MINEI

drept la țintă

Cooperatorii din Ghimbav au cules anul trecut aproape 3 vagoane de cartofi de pe fiecare hectar.

— Ce-i așa fudul cartoful ?
— Păi, cu cultura lui...

Școala din satul Vlădeni este singura instituție neelectrificată din comuna Dumbrăvița.

— Unde te duci, licuriciule ?
— La școală !

CRIZĂ DE TIMP

Tocmai voiam să intru în biroul tovarășului Christian Zelgy — directorul căminului cultural din comuna Măeruș — cînd aud dinăuntru o voce care anunța :

— Tovarăși, deschid ședința

M-am gîndit să mai aștept. Și tot stînd pe coridor, vrînd-nevrînd, deși știam că nu-i frumos, am tras cu urechea la ce se discuta înăuntru.

— Are cuvîntul, pentru început, președintele comitetului sindical.

— Așa cum spuneau și antevorbitorii, noi avem datoria să sprijinim activitatea culturală. Eu personal mă ocup de această problemă. Și vreau să subliniez că nu-mi precupețesc nici un efort. Dar trebuie să menționez că timpul nu-mi permite să fac mai mult.

Mi-am însemnat în carnet, ca după ședință să-l întreb pe președintele comitetului sindical de ce oare timpul nu-i permite să facă mai mult.

— Are cuvîntul președintele asociației sportive.

— Mens sana in corpore sano. (Minte sănătoasă în corp sănătos). Această vorbă înțeleaptă, pe care se pare că a mai spus-o cineva înaintea mea, înseamnă împletirea muncii culturale cu sportul. Și cînd zic sport nu mă refer numai la table ci și la alte sporturi de masă, ca șahul, de pildă. S-ar mai putea face multe dar n-am timp.

Însemnare în carnet : „nici preș. asoc. sport. n-are timp".

— Urmează la cuvînt tovarășul din partea consiliului raional U.C.F.S.

— Noi toți de pe meleagurile brașovene strigăm într-un glas „Hai Steagu'". Asta nu ne împiedică să ne ocupăm și de sportul la sate. Eu însă... n-am timp

Notez în carnet.

— Să-l ascultăm pe dirijorul corului.

— Un compozitor a fost întrebat o dată dacă este greu de compus o melodie. El a răspuns că nu ; totul este să iei anumite note și să le așezi într-o anumită ordine. Așa-i cu munca dirijorului de cor : totul e să iei anumite cîntece și să le repeți cu membrii corului într-un anumit timp. Eu n-am acest timp.

Începusem să mă enervez. Toți se plîngeau de lipsă de timp.

— Are cuvîntul tovarășul din comisia de împăciuire.

— De aici trebuie să mă mai duc la o ședință, așa că nu am timp să vorbesc prea mult. În concluzie : se poate, orice se poate dacă aș avea timp.

Altul care invocă timpul. Nu mai puteam să rabd. Am vrut să intru în biroul unde se ținea ședința, cînd am auzit :

— În încheiere vorbește tovarășul profesor.

— Deci problema numărul unu este și rămîne timpul. Cele 24 de ore, nu-mi ajung. Așa că m-am gîndit să mă scol cu o oră mai devreme și astfel să am la dispoziție 25 de ore.

Fie ce-o fi. Și am intrat în cameră. Stupoare ! În jurul mesei se aflau șapte scaune dar un singur om. După ce m-am trezit din leșin am cerut explicații.

— Nu s-a ținut aici o ședință ?

— Ba da.

— Și n-au luat cuvîntul mai mulți oameni ?

— Nu mai mulți ci unul singur. Eu. Să vă explic. Sînt director al căminului cultural, profesor, președintele comitetului sindical, președintele asociației sportive, membru în consiliul raional U.C.F.S., dirijor de cor, membru în comisia de împăciuire...

— Nu se întîmplă să încurcați sarcinile ?

— O dată, cînd s-au strîns tinerii pentru formarea echipei de fotbal, i-am împărțit pe patru voci.

— Și timpul liber cum vi-l petreceți ?

— Bat la mașină. Rapoarte, circulare, mă rog, ce-i nevoie pe la școală sau la sfat. Dacă știu să bat la mașină pot să nu dau o mînă de ajutor ? E adevărat că sînt multe cadre didactice în comună dar nici unul nu știe să bată la mașină.

Bătrînii comunei Cristian au avut lăudabila inițiativă de a aduce pe scena căminului dansuri locale foarte vechi.

— Dansați ?
— Numai pe scenă...

Piesă în trei acte

Acțiunea se petrece în comuna Ormeniș. Interpreți : Bedő Acațiu, director al căminului cultural și reporterul.

ACTUL I :

— Cînd s-a întrunit ultima dată consiliul de conducere al căminului ?

— Păi să tot fie de atunci mai bine de jumătate de an. Era prin octombrie. Țin minte ca azi. Ne-am adunat cu toții și am format consiliul.

— Și din octombrie ?...

— Noi combatem ședințomania. În schimb muncim. Da, echipa de teatru a jucat o piesă în trei acte.

ACTUL II :

— Cînd s-a alcătuit ultimul program al brigăzii artistice ?

— Păi să tot fie de atunci circa o jumătate an. Era prin decembrie. Țin minte ca azi. S-au suit cu toții pe scenă...

— Și din decembrie ?

— Ne-am ocupat de teatru. Știți, am jucat o piesă în trei acte.

ACTUL III :

— Cînd ați consemnat pentru ultima dată vreo manifestare în registrul de activitate ?

— Păi să tot fie de atunci aproape jumătate an. Era prin ianuarie. Nu că n-aș fi avut ce scrie, că filme tot s-au mai dat. Și nu numai filme. Am jucat o piesă de teatru în trei acte.

EPILOGUL

sperăm să-l scrie comitetul pentru cultură și artă al raionului Rupea.

La cooperativa agricolă de producție Vulcanu vor fi irigate anul acesta zeci de hectare cu apa rîului Vulcănița

— Ehei.. și cînd o erupe Vulcănița, să vezi ce recolte or să curgă...

În timpul unui spectacol-concurs, organizat în comuna Dacia, la unele probe nu s-au prezentat concurenți.

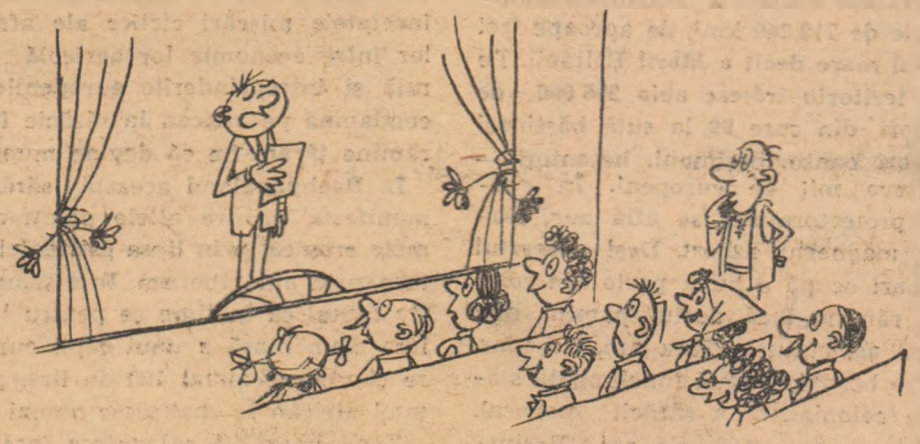

— Dragi spectatori, datorită concursului dat de directoarea căminului, în continuarea programului, scena va rămîne cinci minute goală...

Raid în regiunea BRAȘOV

Texte : A. CROITORU — Desene : T. PALL

REDACȚIA : București, Piața „Scînteii" Tel 17 60 10, interior 1884 Abonamente 13 lei anual. Abonamentele se fac la oficiile poștale, prin factorii poștali și difuzorii voluntari TIPARUL : Combinatul Poligrafic Casa Scînteii • 40.001